

Voortaan snuffelde ze tusschen de boekenstapels door, net zoo lang tot ze korrels vond en bracht haar tasharen van lippen en oogen in de nauwste passages om te voelen of ze er door kon. Soms ging ze vlak voor den jongen man rechtop zitten en hem aankijken en nieste dan zoo komisch en wipte zoo lustig in 't rond, of ze hem mee wilde sleepen in haar dartele bui.

Zoo kwam zijn muisje zonder mankeeren elken avond op bezoek, en dat deed hem goed, ze was voor hem een poosje de eenige goede kennis in de vreemde groote stad. Op een avond, dat hij meende haar te hooren, tokkelde hij tevergeefs; ze piepte niet terug en verscheen niet op de boekenkist. Ze was weg en bleef weg.

Toen hij de kist op zij werkte, om te zien of het gaatje soms weer dichtgeplakt was, zag hij een wit poeder op den grond en op den onderrand van de opening in 't papier. Het was naphthaline; de juffrouw had bij 't stoffen sporen van de muis gevonden, achtergelaten op het kamerzeil. Hij zei er niets van, 't was toch niet te verhelpen; maar 't speet hem en, ja, 't is haast te gek, om te zeggen en hij zelf zou 't ook niet gezegd hebben: 't speet hem vooral, omdat zijn muisje niet weten kon, dat niet *hij* dat giftige stinkende goed op haar weg had gestrooid.

E. HEIMANS.

VOGELS OP ZEEBURG.

(Vervolg van blz. 179.)

Reeds in September is aan alles te merken, dat de zomer voorbij is. Dauw-beparelde herfstdraden zweven van boom tot boom en bedekken struiken en heggen; natte, gele bladeren dwarrelen zachtjes neer op den vochtigen grond en in 't najaarsloof der boomen zwerven zilveren meezengeluidjes. Bij 't frisscher worden van de lucht denken de vogels weer aan den vervlogen lentetijd en roodborstje, winterkoninkje, tjiftjaf, vink, merel, spreeuw, ja, zelfs de leeuwerik, die heel den langen zomertijd gezweven hebben, ze zingen weer op de oude wijs in heggen en in struiken. Zooals morgen en avond de mooiste uren van den dag zijn, zoo zijn ook lente en herfst de mooiste jaargetijden. Doch de ruwe Octoberstormen brengen de vogels weer tot zwijgen en ontnemen de boomen hun laatste loof. Na zóó'n storm moeten we nog eens naar Zeeburg.

's Nachts is 't noodweer geweest, wolkbreuk volgde op wolkbreuk, zonder ophouden huilde de storm door de kale boomtoppen. Doch nu is het wat bedaard, op weg dus. 't Riet langs den slootkant is geheel verdord. Roodborstje murmelt nog zachtjes

een beetje in een haag, doch luider klinkt 't gekras der bonte kraaien. Boomen, bladeren, gras, alles is nat. Toch begint de zon door te breken en verandert de hangende droppen in glinsterende parels. Op Zeeburg aangekomen gaan we rechts af en zien reeds dadelijk, vlak aan den wal, een troepje vogels. Natuurlijk verdwijnen we oogenblikkelijk achter den dijk en komen pas weer boven water ter hoogte van de vogels, die we nu vlak voor ons hebben, doch die ons niet zien, daar we alleen 't hoofd boven den dijk vertoonen. Nu kunnen we ze mooi waarnemen en we zien dadelijk, dat 't een stuk of vijf futen zijn, die telkens onderduiken om voedsel te zoeken. Als we ons boven den dijk vertoonen, vliegen ze weg, vlak over 't water, in 't eerst zelfs met den staart erin slepend: groote vliegkunstenars zijn de futen niet. We vervolgen onzen weg langs 't gemeenelandshuis met 't voor velen geheimzinnige opschrift:

HIC DE FRETI BATAVI
FVRORE ARCENDO
AGRIS TVENDIS AGITVR

't geen zoo ongeveer beteekenen moet:

„Hier wordt gehandeld over 't keeren van de woede der baren en 't beschermen der landen.“

Op de tuilmuren aan weerszijden van 't huis groeiden verleden jaar nog in overvloed de muurvarentjes (*Asplenium ruta muraria*), doch sinds is de muur opgeknapt: de voegen zijn opnieuw met kalk gestopt en alle muurvarentjes uitgetrokken. Toch zijn ze hiermee niet geheel uit den omtrek verdwenen, want aan den achterkant van een oud huis aan den Zeeburgerdijk ontdekte ik nog eenige forsche exemplaren. Voorbij de ex-villa Zomerlust, waarachter zich vroeger een aardig moerasje bevond, begint de buitenpolder. Eerst hebben we een klein stukje rietland, waarin in Augustus de heemst (*Althaea off.*) met zijn groote, rose bloemen prijkt. Het ziet er erg veelbelovend uit, doch herbergt nooit veel anders dan wat pimpelmeesjes, die de nu dorre, gele rietstengels afzoeken naar larfjes en insectjes. De polder is natuurlijk weer ondergelopen. Verbazend, wat staat 't water hoog; een paar centimeter meer nog, en van 't dijkje, dat zich als een streep door de watervlakte slingert, zou niets meer te zien zijn. Laten we eerst den grooten dijk maar eens volgen, al is die ook niet bijzonder begaanbaar, door de vette zeeklei, die in dikke kluiten aan de schoenen kleven blijft. Ontelbare kievieten bevolken de lucht, ze zijn heel makkelijk te herkennen aan de onderzijde der vleugels, die voor de buitenste helft zwart en voor de binnenste helft wit zijn. Telkens nieuwe zwermen komen van de landzijde aan en buigen, aan zee gekomen — dus boven ons hoofd — naar 't Westen om. Aan de randen van 't water loopen honderden strandpleviers en strand-

looptjes af en aan. 't Bondebekpleviertje is nu even algemeen als het strandpleviertje. Wat de strandlooptjes betreft, ik zal mij er maar niet aan wagen de verschillende soorten hier te gaan beschrijven, dat zou te veel geverg'd zijn van 't geduld mijner lezers, want ongeveer alle zijn ze op Zeeburg te zien. Kijk, daar vliegen vlak voor ons een paar bruine vogeltjes op, ter grootte van een oeverlooper, doch dikker en met langen snavel. „Kets, kets“, roepen ze en vliegen erg onregelmatig in een zigzaglijn voort. 't Zijn bokjes — kleine snippen — die in den herfst veel op Zeeburg voorkomen en gewoonlijk pas opvliegen, als men bijna op ze trapt. In den loop van de wandeling zien we er nog meerdere. Ze zijn op den doortrek, broeden in ons land niet.

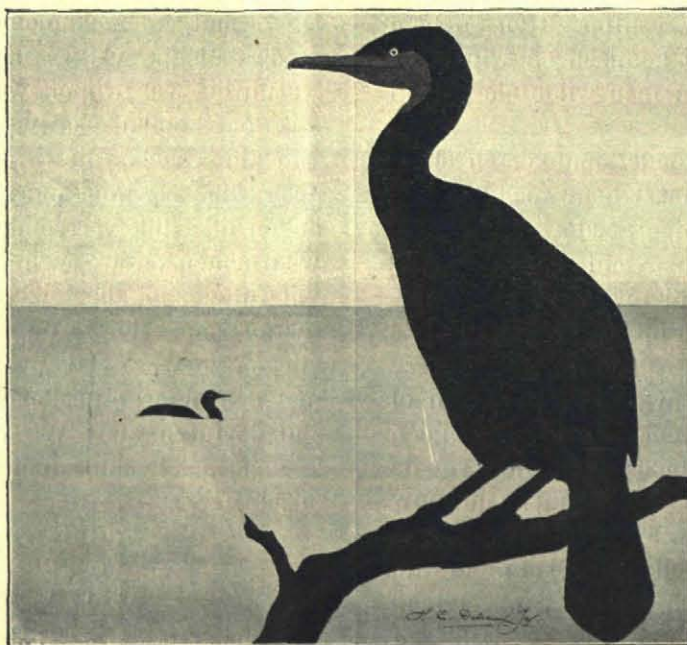
Op 't water ontdekken we tot nu toe nog weinig bijzonders, doch zie, daar zwemt een klein, donkergekleurd vogeltje, dat, als 't ons in de gaten krijgt, onderduikt en.... niet meer bovenkomt, hoe lang we ook wachten. Nog steeds filosoferend over dit wonderlijk geval, ontdekken we even later weer zoo'n vogeltje, dat ook onder water verdwijnt... en weer niet meer boven komt? Ja, ditmaal zien we het weer verschijnen, doch op een verbazenden

afstand van ons verwijderd. Wat kan het anders zijn, dan 't dodaarsje, dat aardige kleine fuutje. Geen enkele andere vogel duikt zoo uitstekend als

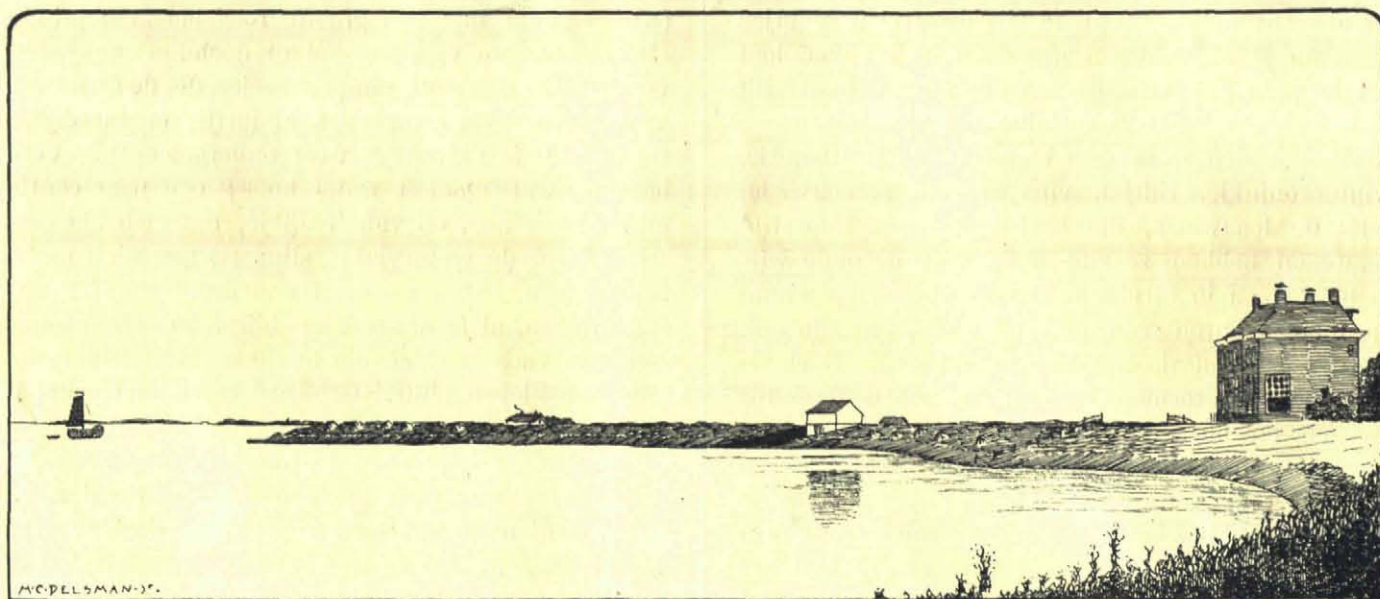
de futen; met verbazende snelheid bewegen ze zich onder water voort om een heel eind van de plaats, waar ze verdwenen zijn, weer boven te komen.

We zijn nu aan 't einde van den polder gekomen en moeten terugkeeren. Zouden we dit niet kunnen doen langs 't dijkje! We beraadslagen er niet lang over, trekken kousen en schoenen uit en waden door 't koude water naar 't dammetje, dat juist even boven water uitsteekt, behalve op zijn laagste plaatsen, die overstromd zijn. Hierom besluiten we maar blootsvoets te blijven om niet telkens

kousen en schoenen te moeten uittrekken teneinde zoo'n ondergelopen deel te passeeren. Groote troepen van honderden wilde eenden bedekken aan alle zijden de zee, doch welke soorten 't zijn, is door den afstand zelfs met den kijker moeilijk uit te maken. Wie eens kennis wil maken met ze, raad ik aan eens een uurtje te gaan doorbrengen aan den eendenvijver in onzen dierentuin. Daar krioelen alle mogelijke soorten dooreen: de kuifeendjes, de zomer- en winter-talinkjes, de zaagbekken met hun spitsen snavel, 't sierlijke nonnetje, de bruinkoppige tafeleend, berg-

Aalscholver.

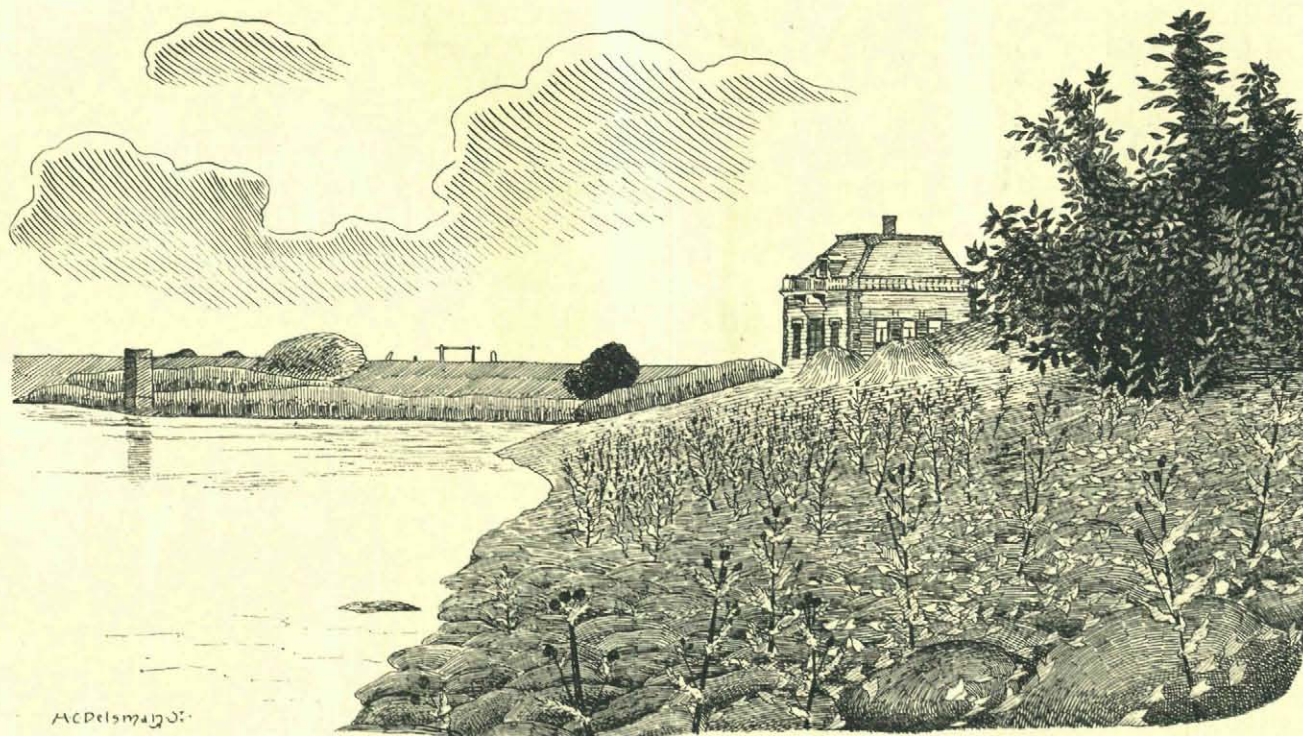
Het Gemeenelandshuis.

eenden, slobbeenden, die er alle een leventje hebben als in Luilekkerland. En voor wie ze een beetje uit elkaar kan houden, is 't alleraardigst, dat bedrijvige gedoe eens een uurtje aan te zien.

Wat loopen daar een paar mooie hoentjes voor ons op 't weggetje, en zoo weinig schuw. Ze zijn geheel donker leikleurig getint en loopen sierlijk en vlug, telkens met 't kopje knikkend en met 't kleine puntige staartje omhoog gericht. Als ze ons zien, zetten ze het op een loopen en rennen een heel stuk over het dammetje voort. Aan 't staartje, dat in 't midden zwart en aan de kanten wit is, herkennen we ze als waterhoentjes en wel jonge exemplaren, want de roode voorhoofdsplaat is nog zeer weinig ontwikkeld. Waterhoentjes of rietkippen komen op alle plassen, ook om Amsterdam, veel

te onderscheiden door de witte voorhoofdsplaat en snavel, terwijl de staart hier bovendien ook geheel zwart is. Wie koetjes wil zien broeden, moet naar de Naarderweer gaan, waar men hun nesten zelfs vanuit den trein ziet.

Nu echter weer uitgekeken. In de verte zien we op 't dijkje een groote, zwarte vogel zitten, geheel opgericht, zooals schollevaars gewoonlijk zitten. Dadelijk verdwijnen we achter 't riet en naderen onzen vriend na een langen, lastigen sluiptocht tot op een pas of vijf en twintig. 't Is werkelijk een aalscholver (*Phalacrocorax carbo*), die rustig in 't zonnetje, — want de wolken zijn intusschen gescheurd — zit te genieten, terwijl een tweede vlak ervoor in zee rondzwemt. Doch lang kunnen we niet van 't schouwspel genieten, want spoedig krijgen

Zomerlust.

voor. 't Zijn eigenlijk trekvogels, doch velen blijven over. Ga 's winters maar eens naar de ruïne van Brederode, daar wemelt het er dan van. Uit alle hoeken en gaten komen ze te voorschijn en loopen vlak voor onze voeten op een drafje weg. Ge kunt dan tevens kennis maken met de bastaard-nachtegaal met zijn grauwe kopje en hebt bovendien kans, een ijsvogeltje te zien. Als we volgende jaar lente eens een tochtje maken op 't Karnemelksche gat, dan zullen we wel eens een nest van 't waterhoentje vinden, dat wel een stuk of wat eieren bevatten kan. En vaak zijn er twee broedsels in 't jaar! Kijk, daar zwemmen net een paar meerkoetjes rond. Waterhoentjes en meerkoetjes, wat worden die beide nog vaak met elkaar verward en wat is 't koetje toch makkelijk van de rietkip

ze ons in 't oog en vliegen op. Wat glinsteren de veeren van den eenen in de zon! Doornat zijn ze, want dit is een eigenaardigheid, waardoor de aalscholver zich van andere zwemvogels onderscheidt, dat bij 't zwemmen de veeren geheel nat worden. Vliegende schollevaars klappen niet zoo snel met de vleugels als eenden; de gestrekte hals vormt met 't lijf één rechte lijn. Een eindje achter ons gaan ze, na eenige kringen in de lucht beschreven te hebben, weer zitten en de een begint met de vleugels te waaien om ze weer droog te krijgen. Schollevaars kunnen verbazende schade toebrengen aan de visscherij en als zich dan ook ergens een kolonie vestigt, worden ze meest verjaagd. Dat waren goede tijden voor onze waterraven, toen 't Schollevaarseiland, niet ver van Nieuwerkerk aan

den IJssel nog niet verdwenen was door de inpoldering der omliggende plassen. Behalve van de ontelbare schollevaars wemelde het er van blauwe en purperreigers, lepelaars, roerdompen, woudaapjes, kwakken, futen, eendensoorten etc. etc. Doch langzamerhand ging hun aantal achteruit door 't eierrapen en 't vangen en verkoopen der jonge vogels, totdat de inpoldering der plassen er voor goed een einde aan maakte. Doch reeds voor dien tijd waren de schollevaars, reigers, lepelaars en kwakken geheel verdwenen. Zoo moet overal de natuur wijken voor den mensch. In de Naardermeer gaat het al denzelfden weg op: jaarlijks belanden een aantal jonge lepelaars en purperreigers in de kooien van iemand te Sloterdijk, die handel drijft in deze dieren. En ook de jagers zorgen er wel voor, dat hun aantal niet vooruitgaat. Doch laat ons hopen, dat eenmaal de nakomelingen van hen, wier uitspanning nu bestaat in 't neerschieten van vogels, er met de binocle in plaats van met het jachtgeweer op uittrekken, en dat zij met meer voldoening te huis zullen komen, wanneer ze een bijzondere of mooie vogel van nabij door den kijker gezien hebben, dan zij, die alles neerschieten, wat zij tegenkomen. Want het is een groot genot, de vogels in de vrije natuur te besluipen en ongezien te bespieden in hun doen en laten. Hoe goed herinner ik mij bijv. nog den dag, toen ik bij 't zulteland onverwacht een drietal kluten (*Recurvirostra avocetta*) voor mij zag, die rustig in 't slib achter 't zulteland met hun naar boven gebogen snabels als 't ware langs de oppervlakte van 't water zwaaiden om voedsel te zoeken. Op Texel had ik ze vroeger ook wel gezien, maar toch niet zoo mooi, van zoo dichtbij, als hier, onder den rook der hoofdstad. Ik kon den kijker haast niet afwenden van die heerlijke vogels met hun sneeuw wit gevederte, dat nog witter schijnt door de koolzwarte teekening erop, met hun slanke, teere vormen en hun „gracelijk bewegen“. Zulke levende, bewegende vogels zijn toch nog honderd maal mooier dan de mooiste groep van Steenhuizen in Artis (waarmee ik in 't geheel niet af wil dingen op de verdienste dezer groepen).

Doch ik ga reeds buiten mijn boekje, 't zulteland zouden we voor een volgende keer bewaren. Ik hoop, dat onze wandeling van heden u lust gegeven mag hebben, ook daar eens een kijkje te nemen.

Amsterdam.

H. C. DELSMAN JR.

ONZE AMSTERDAMSCH E HORTUS.

(Vervolg van blz. 182).

Aan de kant van de kweekkas staan een paar zachte blauwe waterlelie's, evenals meerdere uitlandsche soorten boven water. 't Is de *Nymphaea coerulea* (= blauw), die nogal lekker ruikt. „Goddelijk, om voor te knielen“. Welke adjectiva en uitdrukkingen blijven er dan over voor zijn overbuur de *Nymphaea Zansibariensis*, dat wilde ik wel eens weten. „Frambozen-limonade is er niets bij“, zei een van de knechts en daar ben ik het volkomen mee eens.

De *Nymphaea*'s zijn deels dag-, deels nachtbloeiers. Van de laatste is de *Victoria regia* een voorbeeld, doch er zijn er meer. Komt men nu 's morgens tegen een uur of negen in de kas, dan zijn ze al gesloten, maar dan heb ik het wel eens getroffen, dat van een witte *Nymphaea* met gekartelde bladen, de bloembladen stijf gesloten waren, doch de kelkbladen nog als een vierstralige ster uitstonden. Later op de dag sluiten ze echter ook.

Als reusachtige watervels staan hier en daar de bladen van de heilige lotus, *Nelumbium*. Ze zijn er in 3 soorten, die alleen aan de bloemen te onderscheiden zijn. Evenals de bladen staan de bloemen op vrij hooge ruwe stelen ver boven water. Opmerkelijk zijn nog de zaden. Deze bevatten geen reservevoedsel naast pluimpje en worteltje, zooals dat gewoonlijk is, doch stengel, blad en aanleg voor knoppen is reeds aanwezig. De *Nelumbium speciosum*, ook wel *Nelumbo nucifera* genoemd, komt voor van Japan tot de Kaspische zee en in N. O. Australië.

Vrij op het water drijven de behaarde rosetten van *Pistia stratiotes*, een *Arineae*, volgens de Hortusgids een *Lemnaceae*, waarvan de kolf vergroeid is met de scheede. Van het jaar groeien ze niet al te best, andere jaren vermeerderen ze zich zoo snel, dat ze uitgeschept moeten worden en bloeien ze flink. Tot nog toe heeft er geen enkele gebloeid. Sommige zien er net uit als groene drijvende violen.

Ook de *Victoria regia* geeft nu reden tot klagen, de bladen groeien niet hard, een paar worden geel aan den rand, die soms onder water hangt, iets, wat een gezonde plant nooit doet. Vreemd, in de kweekkas was het zoo'n voorspoedig kind, waar men hooge verwachtingen van had. En hij is het niet alleen, ook de twee reserve exemplaren wilden in het groote bassin niet voort. De eerste bloem is wel eens half Juli verschenen, de eerste avond wit, de tweede rood, maar dat zal dit jaar vrij wat later worden.

In het warme water ontwikkelen de *Oscillaria*'s, algen, zich op een bijna om wanhopig te worden wijze. Tweemaal per dag worden ze geregeld uitgeschept en toch krioelt het er van. Zoo gauw kan *Pontederia* het toch niet.